

No : 2021-100

Tarih : 28 Ekim 2021

Konu : Uyumlu Mükelleflere Müjde %5 İndirimi Almanız Şimdi Daha Kolay

Vergi mevzuunda objektif kriterler geçerlidir. Emredici kurallar, standart uygulamalar ve yaklaşımlar çoğunlukla zamana, mükellefe, mekâna bağlı olarak değişmez. Vergideki bu katılığı aşmak için bazı durumlarda farklılaştırılmış oranlar, teşvik, istisna, indirim vb kolaylıklar da sağlanabilmektedir. Bunlardan mevzuatımıza en son giren ise belli kriterleri sağlayan mükelleflere tanınan “**Uyumlu Mükellef İndirimi**” denilen %5’lik indirimdir.

7338 sayılı Kanunla şartları bir miktar iyileştirmeye çalışılan uygulamadan ne yazık ki şimdiye kadar çok az sayıda mükellef yararlanabilmektedir. Örneğin ücretliler her ay peşin stopaj ödemesine rağmen bu uygulamadan yararlanamamaktadır. Bu yazımızda firmaların bu kolaylıktan faydalanması için dikkat etmeleri gereken noktalara mevzuatta yapılan en son güncellemeleri dikkate alarak değinmek istedik.

Kanun 26 Ekim 2021 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

- İndirimden yararlanma koşulu olan indirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile önceki iki yılda haklarında tarhiyat yapılmamış olması koşulu, **yapılan tarhiyatların kesinleşmesine** bağlanmaktadır.
- Düzenleyici etki analizine göre vergiye uyumlu mükellef indirimi uygulamasından 35.153 kurumlar vergisi ve 29.425 gelir vergisi mükellefi (toplam yaklaşık 64,5 bin mükellef) yararlanmakta olup, **yararlanılan indirim tutarı sırasıyla 1,609 milyar TL ve 141,3 milyon TL’dir**. Bir başka ifadeyle uygulamanın yıllık toplam maliyeti 1,75 milyar TL’dir.
- Ücret, menkul ve gayrimenkul sermaye iradı, değer artış kazancı ve sadece tevkif suretiyle vergilendirilen kazanç sahiplerinin yararlanmadığı bu uygulama çıktığı günden bu yana çok fazla değişikliğe uğramıştır.

Ayrıca, kanunda geriye doğru 3 yıllık bir dönem için bu şartlar aranmaktadır. Yeni kurulan firmalarda 3 yıllık bir analiz yapılamadığı için yararlandırılmıyor olması da bizce kanun koyucunun açıkça arzu ettiği bir yaklaşım olmayıp, İdare tarafından beyanname düzenleme programı sebebiyle bu şekilde uygulanılmaktadır. Kaldı ki, geriye doğru 5 yıl VUK md. 359’da sayılan fiilleri işlememiş olma koşulunda geçen 5 yıl için aynı uygulama yapılmamaktadır.

Kimler Yararlanıyor

Uygulamadan aşağıda sayılan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri yararlanabilmektedir. Maddeler halinde inceleyelim:

- Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle gelir vergisi mükellefi olanlar ile kurumlar vergisi mükelleflerinden (finans ve bankacılık sektörlerinde faaliyet gösterenler, sigorta ve reasürans şirketleri ile emeklilik şirketleri ve emeklilik yatırım fonları hariç olmak üzere), şartları taşıyanların yıllık beyannameleri üzerinden hesaplanan verginin %5'i, ödenmesi gereken gelir veya kurumlar vergisinden indirilebilmektedir.
- İndirim uygulamasına ilişkin geniş açıklamalar 301 ve 312 numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğlerinde izah edilmiştir.
- İndirim yıllık beyanname ile hesaplanmakta olup, indirim satırının boş bırakılması halinde bu indirimden faydalanılamamaktadır. Ayrıca, indirimin teknik olarak uygulanabilmesi için vergiye tabi bir matrah bulunması gerekir.

Şu kadar ki hesaplanan indirim tutarı, her hâl ve takdirde 1 milyon (2021 için 1.500.000 TL) Türk lirasından fazla olamaz. Özet olarak;

- ✓ İndirilecek tutarın ödenmesi gereken vergiden fazla olması durumunda kalan tutar, yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihi izleyen **bir tam yıl içinde** mükellefin beyanı üzerine tahakkuk eden diğer vergilerinden mahsup edilebilir.
- ✓ Bu süre içinde mahsup edilemeyen tutarlar red ve iade edilmez.
- ✓ Gelir vergisi mükelleflerinin yararlanacağı indirim tutarı, ticari, zirai veya mesleki faaliyet nedeniyle beyan edilen kazançların toplam **gelir vergisi matrahı içerisindeki oranı** dikkate alınmak suretiyle hesaplanan gelir vergisi esas alınarak tespit edilir.
- ✓ Cumhurbaşkanı hem %5'lik oranı %10'a kadar çıkarmaya hem de bu yıl 1,5 milyon TL olan üst sınırı 3 milyon TL'ye kadar çıkarmaya yetkilidir.

Sartları Nedir?

Söz konusu indirimden faydalanabilmek için;

1. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş (Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla veya pişmanlıkla verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.) olması (7194 sayılı kanunun 18 inci maddesiyle değişen bent; Yürürlük: 1/1/2020 tarihinden itibaren verilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinde uygulanmak üzere 07.12.2019),
2. (1) numaralı bentte belirtilen süre içerisinde haklarında beyana tabi vergi türleri itibarıyla ikmalen, re'sen veya idarece yapılmış bir tarhiyat bulunmaması (Yapılan tarhiyatların kesinleşmiş yargı kararlarıyla veya 213 sayılı Vergi Usul Kanununun uzlaşma ya da düzeltme hükümlerine göre tamamen ortadan kaldırılmış olması durumunda bu şart ihlal edilmiş sayılmaz.),
3. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla, (1) numaralı bent kapsamındaki vergi beyannameleri üzerine tahakkuk eden vergilerin ödenmiş olması (7194 sayılı Kanunun 18 inci maddesiyle değişen bent; Yürürlük: 1/1/2020 tarihinden itibaren verilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinde uygulanmak üzere 07.12.2019)

(Ödemenin, ilgili mevzuatı gereği istenilen bilgi ve belgelerin tam ve eksiksiz olarak ibraz edilmiş olması koşuluyla, vergi kanunları gereği doğan iade alacaklarından mahsuben yapılmış olması ve indirimden yararlanıldıktan sonra söz konusu iade alacağı tutarının mahsuben ödemesi talep edilen vergi borcu tutarının altına düşmesi hâlinde, eksik ödenmiş duruma gelen vergilerin mahsuben ödenmek istenilen tutarın %10'unu aşmaması kaydıyla, eksik ödenmiş vergiler dolayısıyla veya vergi kanunları gereğince, tecil edilerek belirlenen şartların gerçekleşmesine bağlı olarak terkin edilecek vergilerin, şartların sağlanamaması hâlinde kanunlarında belirlenen tecil süresinin sonunu takip eden onbeşinci günün bitimine kadar ödenmesi şartıyla, bu şart ihlal edilmiş sayılmaz.), ayrıca, vergi aslı (vergi cezaları ile fer'i alacaklar dâhil) 1.000 Türk lirasının üzerinde **vadesi geçmiş borcunun bulunmaması şarttır.**

Ayrıca,

- İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile **önceki dört takvim yılında** 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinde sayılan fiilleri işlediği tespit edilenler, bu madde hükümlerinden yararlanamazlar.
- Bu madde kapsamında vergi indiriminden yararlanan mükelleflerin, öngörülen şartları taşımadığının sonradan tespiti hâlinde ilgili vergilendirme döneminde indirim uygulaması dolayısıyla ödenmeyen vergiler, vergi ziyası cezası uygulanmaksızın tarh edilir. ~~Bu hüküm, indirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yılda herhangi bir vergiye ilişkin beyanların gerçek durumu yansıtmadığının indirimden yararlanıldıktan sonra tespiti üzerine yapılan tarhiyatların kesinleşmesi hâlinde de uygulanır ve bu takdirde indirim uygulaması dolayısıyla ödenmeyen vergiler açısından zamanaşımı, yapılan tarhiyatın kesinleştiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar.~~
- Bu maddede geçen vergi beyannameleri ibaresi, yıllık gelir vergisi ve kurumlar vergisi beyannameleri, geçici vergi beyannameleri, muhtasar, muhtasar ve prim hizmet beyannameleri ile Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi beyannamelerini; vergi ibaresi, anılan Bakanlığa bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken beyannameler üzerine tahakkuk eden vergileri ifade eder. (7194 sayılı kanunun 18 inci maddesiyle değişen fıkra; Yürürlük: 1/1/2020 tarihinden itibaren verilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinde uygulanmak üzere 07.12.2019)
- Birinci fıkrada yer alan tutar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan tutarın %5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. (700 Sayılı KHK'nın 45 inci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük:09.07.2018) Cumhurbaşkanı, birinci fıkrada yer alan oranı ve tutarı iki katına kadar artırmaya, sifra kadar indirmeye, kanuni oran ve tutarına getirmeye; Maliye Bakanlığı, maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Ne Değişti?

7338 sayılı Kanunun gerekçesine göre vergiye uyumlu mükelleflere yapılan vergi indirimi uygulamasında, yararlanma şartı olan tarhiyat yapılmama kuralı değiştirilerek kesinleşen

tarhiyat olmaması şekline dönüştürülmektedir. Böylece kesinleşmediği sürece tarhiyat yapılmasının uyumlu mükellef indiriminden yararlanmayı etkilememesi amaçlanmaktadır.

Maddede yapılan düzenlemeyle vergiye uyumlu mükelleflere vergi indiriminin düzenlendiği maddenin ikinci fıkrasının ikinci bendinde değişiklik yapılmakta, indirimden yararlanma koşulu olan indirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile önceki iki yılda haklarında tarhiyat yapılmamış olması koşulu, yapılan tarhiyatların **kesinleşmesine bağlanmaktadır**. Dolayısıyla maddede belirtilen süre içerisinde haklarında tarhiyat yapılmış olmakla birlikte tarhiyatın kesinleşmemiş olması halinde de mükelleflerin anılan indirimden yararlanabilmeleri amaçlanmaktadır.

Bununla birlikte, söz konusu süre içerisinde kesinleşen tarhiyatın maddenin birinci fıkrasında belirlenen indirim tutar sınırının %1 inden az olması durumunda da indirimden yararlanma şartları ihlal edilmiş sayılmayacaktır.

Örneğin 2021 yılında verilecek beyannameler için bu tutar 1.500.000 TL olarak belirlenmiştir. 1/1/2022 tarihinden itibaren verilecek beyannameler için bu sınırın 1.750.000 TL olarak belirlenmesi durumunda 2019, 2020 ve 2021 yıllarında yapıp kesinleşen tarhiyatın 17.500 TL'yi geçmemesi durumunda indirim şartı ihlal edilmiş sayılmayacaktır.

Ayrıca, indirimden yararlanmak için ilk aşamada ilgili yıllar itibarıyla kesinleşmiş tarhiyat olmaması kuralı getirildiği için, yapılan tarhiyatın indirimden yararlanıldıktan sonra kesinleşmesi durumunda yararlanılan **indirim mükelleften geri alınmasına ilişkin hüküm madde metninden çıkarılmaktadır**.

Diğer taraftan, maddeyle mezkûr bentteki vergi indiriminden yararlanılabilmesi için beyana tabi vergi türleri itibarıyla kesinleşmiş bir tarhiyat bulunmaması koşulunda da değişiklik yapılmakta, ikmalen, re'sen veya idarece yapılmış ve kesinleşmiş bir tarhiyat bulunmaması koşulu vergi beyannamelerindeki vergi türleri itibarıyla sınırlandırılmaktadır. Dolayısıyla kesinleşmiş tarhiyat bulunmaması kuralı maddenin beşinci fıkrasında tanımlanan vergi beyannameleriyle sınırlanmakta olup örneğin damga vergisi beyannamesi bu beyannameler arasında sayılmadığından damga vergisi beyannamesinin verilmemesi veya eksik beyanda bulunulması nedeniyle yapıp kesinleşen tarhiyatlar tutarına bakılmaksızın indirim şartının ihlali sayılmayacaktır.

Kanunda yapılan bu düzenleme 1/1/2022 tarihinden itibaren verilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinde uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girecektir.

Bu bülten ile ilgili sorularınız için danışmanlarımızla iletişime geçebilirsiniz.

Sevgi ve Saygılarımızla,

Taxia | Incentives & Taxation